

Opgave 2 Dovencultuur en de erkenning van gebarentaal

Bij deze opgave horen de teksten 4 en 5 uit het bronnenboekje.

Inleiding

Deze opgave gaat over de Dovencultuur (tekst 4) en de erkenning van de Nederlandse Gebarentaal (NGT) als officiële taal (tekst 5). De NGT is een taal met een eigen grammatica en woordenschat.

Gebruik regel 1 tot en met 30 van tekst 4.

- 2p 7 Leg uit met gebruik van twee socialisatoren dat socialisatie van invloed is op het referentiekader van de jongen Bob in tekst 4. Gebruik in je uitleg:
- de omschrijving van het kernconcept socialisatie;
  - twee socialisatoren uit tekst 4;
  - een omschrijving van het begrip referentiekader;
  - informatie uit regel 1 tot en met 30 van tekst 4 waaruit blijkt dat socialisatie van invloed is op het referentiekader van Bob.

Gebruik tekst 4.

- 2p 8 Beredeneer dat er volgens de auteur van tekst 4 een spanning bestaat tussen de externe collectieve identiteit en de sociale identiteit van doven. Gebruik in je redenering:
- een omschrijving van het begrip externe collectieve identiteit;
  - een voorbeeld van het begrip externe collectieve identiteit uit tekst 4;
  - een omschrijving van het begrip sociale identiteit;
  - een voorbeeld van het begrip sociale identiteit uit tekst 4.

Gebruik tekst 5.

- 2p 9 Leg uit dat in de officiële erkenning van de Nederlandse Gebarentaal (NGT) een kenmerk van democratisering te herkennen is. Gebruik in je uitleg:
- een kenmerk van democratisering;
  - een voorbeeld van dit kenmerk uit tekst 5.

Gebruik tekst 5.

- 2p 10 Beredeneer dat officiële erkenning van de Nederlandse Gebarentaal (NGT) kan bijdragen aan de institutionalisering van die taal in de Nederlandse samenleving. Gebruik in je redenering:
- de omschrijving van het kernconcept institutionalisering;
  - informatie uit tekst 5 die je redenering ondersteunt.

Gebruik tekst 4 en tekst 5.

- 2p 11 Leg uit dat uit de erkenning van de Nederlandse Gebarentaal (NGT) blijkt dat culturen dynamisch van karakter zijn. Gebruik in je uitleg:
- de omschrijving van het kernconcept cultuur;
  - informatie uit tekst 4 en uit tekst 5 waaruit dit blijkt.

Gebruik tekst 4 en tekst 5.

- 2p 12 Leg uit dat er bij het leren van gebarentaal sprake kan zijn van enculturatie en van acculturatie. Gebruik in je uitleg:
- een omschrijving van het begrip enculturatie;
  - informatie uit tekst 4 of tekst 5 waaruit enculturatie blijkt;
  - de omschrijving van het kernconcept acculturatie;
  - informatie uit tekst 4 of tekst 5 waaruit acculturatie blijkt.

Gebruik tekst 5.

Het proces van politieke besluitvorming over de erkenning van de Nederlandse Gebarentaal (NGT) zoals in tekst 5 naar voren komt, kan geanalyseerd worden met het systeemmodel en met het barrièremodel. Elk model legt nadruk op andere aspecten van besluitvorming. Het systeemmodel legt bijvoorbeeld nadruk op eisen en steun, kansen en bedreigingen uit de omgeving van het politieke systeem.

- 2p 13 Leg uit welk aspect van de politieke besluitvorming over de NGT het barrièremodel zou benadrukken. Gebruik in je uitleg:
- een aspect van besluitvorming waarop het barrièremodel de nadruk legt;
  - informatie uit tekst 5 waaruit dit aspect blijkt.

Gebruik onderstaande inleiding van de vraag.

De wettelijke erkenning van de Nederlandse Gebarentaal (NGT) is het resultaat van een jarenlange strijd voor deze erkenning. In 2016 is door de PvdA en de ChristenUnie een wetsvoorstel ingediend dat zich richtte op de wettelijke erkenning van de NGT. Na de verkiezingen in 2017 kwam het proces echter stil te liggen. De belangengroep Dovenschap nam contact op met de ChristenUnie om hen te vragen het proces rond de erkenning van de NGT nieuw leven in te blazen. Dovenschap startte ook een petitie waarin werd opgeroepen om zo spoedig mogelijk over te gaan tot de erkenning van de NGT. Dovenschap beriep zich daarbij op het Europees Handvest voor Regionale Talen en Talen van Minderheden. Dovenschap wil dat de Nederlandse overheid ook de NGT erkent als minderheidstaal, net zoals het Fries onder dit Handvest erkend is als officiële taal. De petitie is begin 2018 aangeboden aan de Tweede Kamer. In 2020 stemde zowel de Tweede Kamer als de Eerste Kamer in met het wetsvoorstel voor erkenning van de NGT.

- 3p 14 Beredeneer met gebruik van een soort machtsbron dat Dovenschap macht heeft uitgeoefend. Gebruik in je redenering:
- de omschrijving van het kernconcept macht;
  - de naam en een omschrijving van een soort machtsbron;
  - een voorbeeld uit de inleiding van deze vraag van deze soort machtsbron.

Gebruik onderstaande inleiding van de vraag.

In het studiejaar 2020-2021 hebben zich zo'n 42% meer studenten aangemeld voor de opleiding tot gebarentolk aan de Hogeschool Utrecht dan het jaar daarvoor. Volgens de Hogeschool is deze toename mede te danken aan de populariteit en zichtbaarheid van Irma Sluis, die bij de corona-persconferenties als gebarentolk optrad. De Hogeschool spreekt van een 'Irma-effect'. Gebarentolk Irma Sluis werd onder andere beroemd met haar gebaar voor 'hamsteren'. In mei 2020 bracht de Drentse band Mooi Wark een ode aan haar uit met het lied 'Oh Irma'.

Er zijn verschillende hypothesen over de mate waarin massamedia invloed hebben op mensen.

- 2p 15 Leg uit welke mediahypothese te herkennen is in de verklaring van de Hogeschool Utrecht voor de toename van het aantal studenten voor de opleiding tot gebarentolk. Gebruik in je uitleg de naam en een omschrijving van de gekozen mediahypothese.

tekst 4**Blog: wat is Dovencultuur precies?**

(...) Ik ben (...) een dove moeder van twee dove kinderen en heb een slechthorende partner. Tijdens de kersttoespraak van koning Willem-Alexander op televisie wees mijn zoon Bob (4) naar een tolk en zei dat hij de koning was! Tijdens de livestream van een gebarentalenfestijn bij het Europees Parlement, vroeg Bob (inmiddels 6 jaar) aan mij of er dagelijks veel doven aanwezig zijn bij het parlement. Een doof kind van dove ouders ziet gebarentaal (...) als een taal die voor hem ook vaak voorkomt in de maatschappij. Mijn zoon Bob leeft dagelijks in de Dovencultuur. Voor hem is dat als een meerderheidscultuur. Hij komt uit een doof gezin, gaat naar dovenschool Guyot en heeft dove vrienden. En soms bevindt hij zich in een horende omgeving, bijvoorbeeld bij de zwembles en buitenschoolse opvang. Bob past daar zijn taalgebruik aan. Hij gebaart langzaam, articuleert duidelijker en gebruikt meer vingerspelling. Dan kunnen de horende volwassenen en kinderen hem beter begrijpen. (...) In de maatschappij worden doven als gehandicapten gezien,

terwijl ze zich onderling niet gehandicapt voelen. Doofheid betekent alleen dat je niet kunt horen, maar veel horende mensen zien dat als een gebrek. Sommige denken dat dove mensen niet kunnen praten. Er zijn zelfs mensen die denken dat ze niet veel kunnen leren en zeker geen universitaire opleiding kunnen volgen. Veel dove mensen studeren af aan de universiteit (...). (...) ... doven voelen zich niet gehandicapt. (...) Door de geschiedenis heen werden veel doven vaak geconfronteerd met een medische kijk op doofheid. Vanuit die medische hoek werden ze niet als 'normaal' gezien. Dove mensen moest je vroeger 'repareren'. (...) Op school mochten ze zelfs niet gebaren. (...) Doven hebben door de geschiedenis heen vele tegenslagen ervaren. Daardoor creëren dove kunstenaars eigen visuele uitingen, zoals een gebarenpoëzie of een schilderij over het visuele leven zonder de geluiden. (...)

Annemieke van Kampen, docent

bron: www.kentalis.nl, 2021

tekst 5

‘Wereld wordt groter’, nu er weer een stap naar erkenning Gebarentaal is gezet

Het is een gigantische overwinning, maar ook wel een klein eerste stapje van een proces dat nog even gaat duren. De erkenning van
5 Nederlandse Gebarentaal als taal duurt lang, heel lang, vinden Corrie Tijsseling en Eva Westerhoff. En toch zijn ze nu verder dan ooit, nu er in de Tweede Kamer een meerderheid is
10 om de gebarentaal te erkennen.

(...)

Die taal maakt de wereld groter en erkenning daarvan is essentieel voor de emancipatie van de
gemeenschap, stellen ze. Dat zijn
15 dus niet alleen dove mensen, zegt Tijsseling. “Denk ook aan het horende kind van dove ouders. Of aan de horende ouders van een doof kind. Die zullen het ook moeten
20 leren.”

(...)

Sinds 2013 wordt er gewerkt aan een wetsvoorstel. Het wetsvoorstel is, na

jarenlang aandringen vanuit de dovensamenleving, ingediend door
25 de ChristenUnie, PvdA en D66. Ook andere partijen scharen zich achter het stuk. Daarin wordt, als de wet uiteindelijk officieel wordt
aangenomen, de Nederlandse
30 Gebarentaal officieel als taal aangemerkt. Het Fries ging eerder door een vergelijkbare procedure. Dat zorgt er nu voor dat je
bijvoorbeeld een eed of gelofte mag
35 afleggen in het Fries. De overheid wordt er ook mee verplicht om belangrijke communicatie naar die taal om te zetten. (...)

De strijd voor erkenning van
40 gebarentaal duurt inmiddels al 30 jaar. De twee vrouwen gaan door tot de wet is aangenomen. “Het is de laatste stap naar volledige emancipatie.”

bron: nos.nl, 2020